

N.F.S. Grundtvig “Søgubrot med Efterklang”

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.15, november 2019

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredegørelse og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1824 (SJ: 392)

Andre udgaver

PS *Poetiske Skrifter* 5

Teksten er etableret af Bjarke Lynning Nielsen og Josefine Rahbek Stromark
Punktkommentarer er skrevet af Bjarke Lynning Nielsen og Josefine Rahbek Stromark, redigeret af Klaus Nielsen og Steen Tullberg

Indledning og tekstredegørelse er skrevet af Klaus Nielsen, redigeret af Bjarke Lynning Nielsen og Steen Tullberg

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning ph.d. Annette Lassen

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

[A:113] |PS:137

Søgubrot med Efterklang.

Fama superstes erit, nec in ullum decidet æuum
Qvod perfecta suo patravit tempore virtus.

Biarkemaal.

..... og saaledes faldt der, samme Aften, mange besynderlige Taler over Bord, og mange livsalige Ord af Kongens Mund, og det var intet Under, aldenstund man veed, det var i alle Maader Folk af Vælgten, som her sad til Høibords, og *Rolf* var navnkundig trindt om Land for sine dybe Betænkninger, alt som for Venlighed og skiemtefulde Taler. Det gaer og gierne saa med alle klare, milde Øine, at de spille

fagrest, Timen før de briste, og lyse, saa at sige, Fred over Venne-Lag, som Solen, naar hun daler, og siger Mark og Skov og alle Smaa-Fugle venlig Godnat.

Da, vil Somme sige, det omsider kom paa Tale, hvem Konger og Kæmper vel maatte ønske helst at roses af, og hver sagde Sit, som ham syndes. *Bjarke* vilde roses af de Kiækkeste, *Hjalte* af de Bedste, *Hjartvar* af de Klogeste, men da det kom til *Rolf*, sagde han: | **[A:114]** jeg tænker dog, det var os alle kiærest at roses af *den Længstlevende*. Ja, sagde *Hjartvar*, med Skielmen bag Øret, det er i Grunden ogsaa mine Ord, men det sagde alle med een Mund, **[PS:138]** at Kongens Svar bar Prisen, som det pleiede. *Vigge* var den Eneste, som ingen Ting sagde, men sad, med begge Albuerne paa Bordet, og stirrede paa Kongen. Nu *Vigge*, sagde *Rolf*, hvad grunder du paa? Jeg, sagde *Vigge*, som gierne havde for Skik at rende med Gammen og slaae Alvor paa, jeg grunder paa Kongens gode Ege-Bord, thi det, tænker jeg, kan vare mig ud, og meer til. Ja, det kan nok være, sagde *Rolf*, men hvad kommer saa det vor Snak ved? Vel ikke synderligt, sagde *Vigge*, som jeg da ikke heller har nødig at bryde mit Hoved med, hvem jeg helst vil roses af, naar jeg ikke længer kan rose mig selv; men det faldt mig dog, i den Anledning, ind, hvem der vel skulde sidde sidst til Bords herinde, og hvad de Godtfolk vilde føre paa Tale? Saamæn, sagde *Rolf*, det var ikke saa dumt, men tænker du da, de vil tale om os? Det var hvad jeg gad vidst, sagde *Vigge*, og Kongen kunde hjælpe mig godt paa Spor, naar Han vilde sige mig, *hvem* der bliver den *Længstlevende*? Af os vel du, sagde *Rolf*, og af alle den, der har mest at giøre, og sig dog aldrig forhaster. Ja, sagde *Vigge*, dovne kan jeg som den Bedste, naar jeg maa faae Lov, men endda er jeg lige klog, og om jeg ogsaa **[A:115]** først døde af Anne Sot, var det dog kun en tynd Lykke at roses sidst af mig; men hvem af Guderne mon lever længst? *Thor*, sagde *Bjarke*, thi ham er der Tømmer i, som kan holde. Nei, sagde *Hjartvar*, dertil, siger *Rolf*, er han for hastig, og dertil, siger jeg, er *Loke* ham for klog. Da skulde jeg dog mene, sagde *Bjarke*, at Ærlighed varer længst. Det er, som den bruges til, sagde *Hjartvar*, men hvad der snoer sig bedst, det slides mindst. Ja, saa, sagde *Bjarke*, saa vil jeg dog heller nøies med at roses af den Kiækkeste, end af **[PS:139]** den Længstlevende. Siig ikke det, sagde *Rolf*, thi naar Trædsk hiter Viis, er han om en Hals, og saa gaaer det *Loke* med *Heimdal*. End du, *Vigge*, hvem mener du, lever længst? Det gjør vel *Balder*, sagde *Vigge*, han staaer jo først op, naar de andre gaaer til Sengs. Nei, sagde *Rolf*, han lever nok sidst, men han dør længst. Det er jo ogsaa sandt, sagde *Vigge*, men hvem lever da længst? Det gjør vel *Saga*, tænker jeg, sagde *Rolf*, som de Gamle sang:

Død under Muld
Synker Æt som Guld,

Nidinger frygte!
Godt Navn og Rygte
Aldrig uddøer!

Død under Muld
Synker Æt som Guld,
Synker En og Hver,
Paa en Eneste nær,
Kun *Efter-Mæle*
Kan Ingen kvæle,
Hun aldrig døer!

Ære med Kongens Ord, raabde alle med een Mund, men dog kunde *Hjartvar* ei bare sig for at smidske i Skiægget, og da Kong *Rolf* det saae, sagde han: lad os høre, Svoger Huul! hvad har du bag Øret? Det faldt mig ind, sagde *Hjartvar*, at hvor godt det Kvad end klinger i alle giæve Kæmpers Øren, saa kommer det dog paa en Prøve an, om det vil holde Stik, og da nu Ingen af os lever længe nok |A:116| til at gjøre den Prøve, kunde man vel sige, at een Fugl i Haanden er bedre end Ti i |PS:140|Luften; men derfor siger jeg ligefuldt, af Hjertens Grund, Ære med Kongens Ord, thi det er vist, at saalænge man nævner *Rolf*, skal de berømmes, og Ingen under vist ham et *længere Efter-Mæle* end jeg. Det gik glat, sagde *Bjarke*, men, Kongens Ord i Ære, og mine ikke bag Dørren, jeg saae dog helst, at *Brage* kom til at leve længst; thi naar han er borte, bliver dog vort Eftermæle, paa en Maade, Kiærling-Snak, og det kan man dog knap kalde godt Navn og Rygte. Ja, min kiære Norske Bjørn! sagde *Hjalte*, der seer du Frugterne af Kvinde-Had, thi nu er du nok bange for, at *Saga* skal bruge Mund med dine Næver, naar de er bundet; men tag du dig derfor i Agt, og kys Riset i Tide; thi *Rolf* faaer sikkert Ret. Kysse, sagde *Bjarke*, nei, det overlader jeg til dig, men varst du ikke saa brav en Karl for Resten, skulde jeg snart vise dig, jeg dog endnu har Hænder paa Skaftet. Dog neppe til at lukke *Sagas* Mund, sagde *Hjalte*, thi her slaaer det til, som man siger, at der skal lange Arme til at lukke alles Mund; men det er ellers ligemeget, jeg skal da ogsaa, for Venskabs Skyld, kysse to Gange, og bede *Saga* lade vort Eftermæle flyde sammen, saa det Ene kan bøde paa det andet. Det er et Ord, sagde *Bjarke*, og Skam faae den, os skiller ad, naar vi ei meer, med Ryg mod Ryg, kan selv sørge for at holde Stalbroderskabet vedlige; men, som sagt, jeg saae dog helst, at *Brage* kunde blive ved at føre Ordet, og hvad siger Kongen dertil? Han siger, sagde *Rolf*, det er vel tungt at skille dem ad, som gierne tilsammen ville være; men naar alle Kæmper ere døde, og Drapen udsjunget, da er *Brages* Tid forbi, og han maa love, *Saga* lever, ellers fik han intet Eftermæle. Men, sagde *Vigge*, saa lever jo dog *Brage* ogsaa i sit |PS:141|Efter-Mæle! Ja, med *Saga*, sagde *Rolf*, som vi alle,

saamange, hun, naar Ondt er borte, og Balder opstaaer, og Jord, eviggrøn, opblomstrer af Bølgen, end lyster at mindes. Det er en Lyst, sagde *Vigge*, og det mærke alle *Rolfs* Mænd, at naar vi sjunge Bjarke-Maal, skal Omkvædet være:

|A:117Fru Efter-Mæle

Kan Ingen kvæle,
Hun aldrig dør!

-
- 1 Skjoldung-Kragens Ord i Ære!
De, saalænge Verden staaer,
Mellem Helte Prisen bære,
Som i Leire-Kongens Gaard!
Kæmper tidt i Hug de rinde,
Under *Brages* Harpe-Slag!
Tidt oplive deres Minde
Dane-Kongers Fødsels-Dag!
 - 2 Blænd-Værk kun er Roes af *Brage*,
Ihvor liflig den saa klang,
Naar ei *Saga* vil gjentage
Omkvæds-Rimet af hans Sang!
Derfor, laan mig, *Skalda-Spilder*!
Harpen, du, paa sanddru Viis,
Slog ved *Hakons* Grav og Gilder!
Tone skal den *Sagas* Priis.
 - 3 *Hav-Fru!* du som bly dig hæved
Op af Dybet, første Gang,
Da kun Harpe-Strænge bæved,
Og da Morgen-Stjerner sang,
|PS:142Du, som da, i Morgen-Røden,
Drak, af *Norners* Gylden-Skaal,
Kilde-Vand, som trodser Døden,
Nemmed *Odins Havamaal*!
 - 4 Du som blegned uden Brøde,
Du som blev med Æren graa,
Du, med hvem de Dvale-Døde
Skal forklarede opstaae,
Du som aldrig Strømmen følger,
Smiler, naar dig overgaaer
|A:118Skum af Øieblikkets Bølger,
Som forsølver kun dit Haar!

- 5 Du som altid Solen følger,
Og, i Aften-Rødens Skiær,
Gyngende paa gyldne Bølger,
Maler af dens Herre-Færd;
Du som, naar du dybest dukker,
Hæver dig ved *Gladheims* Kyst,
Hvor det jubler, som nu sukker,
Sukker dybt i Helte-Bryst!
- 6 Du som lindrer Støvets Vaande,
Naar det stunder til sin Grav!
Saga! født, ved Herrens Aande,
Af det sære Middel-Hav,
Hvor kun Tanke-Snekker seile,
Hvor hver kraftig Aand paa Jord
Vade over *Mimers*-Veile¹
Maa til Things, som *Asa-Thor!*
- 7 |PS:143| Du som vandre skal med Solen,
Aabenbare skjulte Raad,
Dømme frit, paa Dronning-Stolen,
Alle Drotters Færd og Daad,
Ja, med Klippen til din Tavle,
Og med Kridt af *Mimers* Klint,
Riste ret, med Hænder travle,
Om hver Trolld end sprang i Flint!
- 8 O! hvor boe de milde *Vaner*,
Som har kiær din Rune-Stav,
|A:119| Vil med Lyst de tamme Svaner
Spænde for din Karm af Rav,
Svanerne, som, alle Dage,
Svømmed under *Ygdrasill*,
Skal til *Asgaard* Karmen drage
Under Sang som Klokke-Spil!
- 9 Ak, ei Paven blot og Tyrken
Ønske før dig lagt paa Baal,
Saa, hvem Sandheds Røst i Ørken
Laane vil sit Tunge-Maal,
Afkald maa paa Rosen give,
Som de Fleste beile til,
For udødelig at blive,
Sætte Hoved sit paa Spil!

- 10 Sikkert dog ensteds paa Jorden
Folke-Hjertet for dig slog,
Ja, det slog for dig i Norden,
Moders-Maalet du indtog,
Saa, før Tunge du kan miste,
Mangle Hjem i Øster-Søe,
|PS:144Først maa Nordens Hjerte briste,
Først maa alle *Daner* døe!
- 11 Her, hvor du, fra *Humbles* Dage,
Dandset har paa Tilje blaa,
Hvor til Sky dig løfted *Brage*,
Saa du blevst med Æren graa,
Hvor dig hylded *Skjold* og *Frode*,
Rolf dig saae i al din Glands,
Hvor du Drotter fredegode
Kroned med Kiærminde-Krands;
- 12 Her, hvor *Snorro* var din Staller,
Her, hvor *Saxo* var din Præst,
Som i Salen af Coraller
Ordned dig en Folke-Fest,
|A:120Her, hvor du kan Drotter dømme
Retviis til et evigt Navn,
Her, paa Nordens Folke-Strømme,
Her har du din *Fredrigs-Havn!*
- 13 Her, som Hav-Fru, du og spaa'de
Altid *Danmark* Atter-Dag:
Dag paa Ny, af Himlens Naade,
Snekker nye for gamle Vrag;
Du i Dybet saae *Margrethe*:
Perlen skabt for Dane-Land,
Bølge-Varslet og udbredte
Du om *Fjerde Christian!*
- 14 Altid vore Konge-Stammer
Elsked dig af Hjertens Grund,
|PS:145Derfor dine Alter-Flammer
Blusse end i Bøge-Lund;
Drotter fra de sidste Dage
Komme skal du glad ihu,
Som, ved dig, vor *Skjold* og *Krage*
Mindes levende endnu!

- 15 Ja, du mindes det, med Glæde

Over Danmarks gode Kaar,
At i dette Ny og Næde
Fylder alt trehundred Aar
Første Fredriks Konge-Stamme,
Fredegod i Axel-Stad²,
Nærere end din Alter-Flamme,
Tager, mild, fra Mund dig Blad!

16 |A:121| Ja, den Herre-Stamme vidste,
Som *Rolf Krage*, det er bedst,
Ret at roses paa det Sidste,
Paa den store Jubel-Fest;
Derfor valgde den at knæle
Dybt i Sagas Helligdom,
Og med Sandheds Efter-Mæle
Første Fredrik til os kom!

17 Længe leve *Han*, som fylder
Stammens *Trilling-Jubelaar*,
Indtil Aften-Sol forgylder
Krone-Skjoldet i Hans Gaard!
|PS:146| Leve *Frederik den Sjette*,
Sagakiær, til Dane-Gavn!
Ingen Alder skal udslette
Minde-Runen ved Hans Navn.

18 Haardt I sove, gamle Daner!
I den lange Vinter-Nat,
Drømme knap om *Sagas* Svaner,
Dog I vaagne skal nu bradt;
Høit skal Morgen-Hanen gale
Ryste Vingerne med Gny,
Naar, i hellig Morgen-Svale,
Solen sprænger sorten Sky!

19 Da skal *Saga* atter finde
Af den gamle Slægt et Kuld,
Glødende ved Fædres Minde,
Hævende sig over Muld!
Ja, det Kuld af ægte Daner,
Ammet op ved Bølge-Barm,
Urdur-Søens tamme Svaner
Spænde skal for *Sagas* Karm!

1

Mimer, det angelsachsiske meomor og latinske memor, hukommelig, og saaledes er hele Nordens Mythologie en levende Anskuelse af det Aandelige hos Mennesket, og dets Heltekamp, mod det Kiødelige, i Tidens Løb.

2

Det var 1524, den 16de Januar, Kong Frederik den Første holdt sit Indtog i Kiøbenhavn, og samme Aar udkom det første Danske Ny Testamente: *den hellige Historie*, der paa ingen Throne fandt saa gode Venner, som paa den, Kong Fredrik grundede. *De staae og falde med hinanden!!*